

AXBOROT TEXNOLOGIYALARI SOHASIDA KORPORATIV BOSHQARUVNING ZAMONAVIY STANDARTLARINI JORIY QILISHINI TAKOMILLASHTIRISH

<https://doi.org/10.5281/zenodo.11521366>

Xusanov Faxriddin Jamoldin o'g'li
Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti

Hozirgi kunda butun dunyo bo'ylab axborot-kommunikatsiya tizimi va texnologiyalari har bir sohaga jadal ravishda kirib bormoqda, shu bilan bir qatorda moliya-bank tizimini ham chetlab o'tgani yo'q. Raqamlarga qaratdigan bo'lsak, bugungi kunda Yevropa, Yaqin Sharq va Afrikada kontaktsiz texnologiyalar yordamida o'z to'lovlarining 39 foizi, Osiyoda 37 foizini amalga oshirmoqda, mobil to'lovlar esa butun dunyo bo'ylab o'rtacha 18 foizni tashkil etadi.

Gartner tadqiqot va konsalting kompaniyasi ma'lumotlariga qaraydigan bo'lsak, raqamlashtirishni moliya tizimining asosiy ustuvor yo'nalishi sifatida ko'rishimiz mumkin. Bank sektori 2023-yilda IT-texnologiyalariga 652,1 milliard dollar sarflagan, ya'ni bu kursor 2022-yilga nisbatan 8,1 foizga ko'pdir. Ishonch bilan aytoLAMIZKI, bizning mamlakatimiz ham bu sohaga ko'plab e'tibor qaratmoqda va moliya-bank sohasidagi raqamlashtirish islohotlari o'zining ilk natijalarini ko'rsatmoqda.

Davlat boshqaruvi, iqtisodiyotning real sektori tarmoqlarini hamda hududlarni raqamli transformatsiyalash yo'lida 2023-yil 24-maydagi PQ 162-sonli "Raqamli xizmatlar qamrovi va sifatini oshirish hamda soha, tarmoq va hududlarni qaramli transformatsiya qilish chora-tadbirlari to'g'risida" Prezident qaroriga ko'ra "Raqamli hukumat" va "Raqamli hudud" dasturlari doirasida 2023-2024-yillarda amalga oshiriladigan 300 ta ustuvor loyihalar, shulardan, davlat boshqaruvini raqamlashtirish bo'yicha 112 ta ustuvor loyihalar, iqtisodiyotning real sektori tarmoqlarini raqamlashtirish bo'yicha 51 ta ustuvor loyihalar va hududlarni raqamli transformatsiya qilish bo'yicha 137 ta ustuvor loyihalar ro'yxati tasdiqlandi. Ularning orasida kommunal xizmatlar uchun to'lovlarni yagona shaxsiy hisobvara

orqali amalga oshirishni joriy etish, elektron shifoxona va yagona elektron ro'yxatga olish modullarini yaratish, "Onlayn mahalla" elektron platformasini takomillashtirish, aeroportlar tomonidan ko'rsatilayotgan onlayn xizmatlarni rivojlantirish, optik tolali aloqa liniyalarini kengaytirish, keng polosali ulanish tarmoqlarini kengaytirish, mobil internet qamrovini oshirish kabi loyihalar bizning hayotimizni yengillashtirishda juda katta hissasini qo'shadi.[1] Yaqin yillarda O'zbekistonni IT -HUB(IT-markazi)ga aylantirish uchun ilk marta Toshkent xalqaro investitsiya forumi respublikamizda o'tkazilgani ham muhim voqealardan biri hisoblanadi. Ushbu yirik forumda turli xil 56 ta davlatlarning biznesmenlari hamda siyosiy doiralar vakillari ishtirok etishdilar va mutaxassislar, ekspertlar O'zbekistondagi ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning asosiy yo'nalishlarini ko'rib chiqib, uzoq muddatli investitsion loyihalar bilan tanishib, G2G, G2B va B2B formatlarida uchrashuvlar o'tkazildi. Ushbu keng ko'lamda o'tkazilgan tadbirda har taraflama yetuk kadrlarni tayyorlash yuzasidagi masalalarga alohida e'tibor qaratildi. Mutaxassis kadrlarni tayyorlash hamda mamlakat taraqqiyoti va rivojlanishi yo'lida bozorni yetarli ishchi kuchi bilan ta'minlashda axborot texnologiyalari muhim ro'l o'ynaydi. Shuning uchun ham mamlakatimizda ta'limga, asosan axborot texnologiyalari sohasiga katta e'tibor qaratiladi. Sifatsiz ta'lim bilan maqsad va vazifalarga erishib bo'lmaydi, – dedi Raqamli texnologiyalar vaziri Sh.Shermatov. Soha rahbari o'z nutqi davomida BPO va KPO xizmatlarini rivojlantirish kabi muhim yo'nalishga ham to'xtaldi. Shu nuqtai nazardan, IT-Park rezidenti sifatida ro'yxatdan 514 o'tgan xorijiy BPO kompaniyalari taqdim etilgan imtiyozlardan foydalanishi va O'zbekistondan IT-mutaxassislarini raqobatbardosh shartlarda jalb etishi mumkin bo'ladi. Qo'shimcha tariqasida, ularga mamlakatda o'z biznesini kengaytirish uchun ofis xonalari va jihozlar, kamida olti oy muddatga ijara to'lovlaridan ozod qilish, kommunal xizmatlar, internetga ulanish xarajatlari ko'rinishida investitsiyalar taqdim etilishi mumkin. BPO kompaniyalari uchun kadrlar tayyorlashga ixtisoslashgan BPO maktablari ham yaratilmoqda.[2] Yuqorida aytilganidek, yurtimiz sifatli ijtimoiy-iqtisodiy o'zgarishlar arafasida turibdi. Va bu o'zgarishlarning lokomotivi raqamli texnologiyalardir. Mazkur forum investorlar va

xorijiy IT-kompaniyalar uchun O‘zbekistonning investitsion faoliyati bilan yaqindan tanishish uchun ajoyib imkoniyatdir.[3] O‘zbekiston Respublikasida milliy korporativ boshqaruv modelini shakllantirish jarayoni boshlang‘ich bosqichlarida turganligi sababli korporativ boshqaruvni tadbiq etish va uni kelajakda istiqbolli rivojlantirish, iqtisodiyotning u yoki bu modeli muammolarini hal etishga qaratilishi kursning asosiy vazifalaridan hisoblanadi. Bugungi kunda mamlakatni modernizatsiyalash sharoitida aksiyadorlik jamiyatlar iqtisodiy asosi jadal shakllanib bormoqda. Korporativ boshqaruvning samarali rivojlanishiga erishish uning asl mohiyatini chuqur anglash va tushunishni, uning ilmiy soha sifatida shakllanishiga imkon bergan ilmiy-nazariy èndashuvlarini tadqiq qilishni taqozo etadi. Demak, davlatda korporativ boshqaruv tizimini yanada takomillashtirish boshqaruvning barcha sohalariga investitsiyalarni jalb etishning muhim omili hisoblanadi.[4]

Foydalanilgan adabiyotlar

1. PQ-162-сoH 24.05.2023. Raqamli xizmatlar qamrovi va sifatini oshirish hamda soha, tarmoq va hududlarni raqamli transformatsiya qilish chora-tadbirlari to‘g‘risida (lex.uz)
2. <https://invest.gov.uz/oz/mediacenter/news/results-of-the-second-tashkent-international-investment-forum-2023/>
3. Raqamli iqtisodiyot va korporativ boshqaruv bo‘yicha Germaniya tajribasi o‘rganildi (yuz.uz)
4. RAQAMLI IQTISODIYOT VA KORPORATIV BOSHQARUV: GERMANIYA TAJRIBASI (rgsbm.uz)